

T1.5: Alus- ja alghariduse arendusrühma uurimis- ja arendustegevused

Õppimise ja õpetamise kvaliteedi hindamine alus- ja alghariduse astmetes

Krista Uibu, Anu Palu, Marika Padrik

T1.5 fookus: Õppimise ja õpetamise kvaliteedi hindamine alus- ja alghariduse astmetes

Uurimustest on selgunud, et õppeprotsessi tulemuslikkus ja kvaliteet sõltuvad sellest, kas ja kuidas õpetaja arvestab õppija individuaalsust, sh haridusastet, vanust, hariduslikke erivajadusi ning kombineerib neid näitajaid ainealaste didaktiliste oskustega (vt Perry, Donohue, & Weinstein, 2007).

Lünklik on teadmine sellest, milliste tunnuste lõikes õpetajad erinevad (nt oskus luua klassiruumis mikrokliimat, õpilase-õpetaja interaktsioon, tagasiside kvaliteet, mõistete kujundamine) ning millised komponendid iseloomustavad erinevate õppeastmete õpetajate tegevusi (vt Salo, Uibu, Ugaste, & Rasku-Puttonen, 2015).

Eesmärgid

1. Struktureeritud vaatlusega välja selgitada erinevate haridusastmete õpetajate õppeprotsessi kvaliteeti iseloomustavad komponendid ning hinnata nende seoseid õppijate akadeemiliste tulemustega.
2. Arendada välja standardiseeritud vaatlusmõõdik õppeprotsessi hindamiseks.

Uurimisküsimused

1. Millised õppeprotsessi komponendid avalduvad alus- ja alghariduse astmete ja erineva õpetamiskogemusega õpetajate õpetamistegevustes ja reaalses klassiruumi käitumises?
2. Kuivõrd arvestavad erineva haridusastme õpetajad õpilaste individuaalsust ja akadeemilisi näitajaid õppeprotsessi korraldamisel ning õpilaste toetamisel õppeprotsessis?
3. Millised on seosed õpetaja kujundatud õppeprotsessi komponentide ja kvaliteedi ning õpilaste akadeemilise näitajate ja üldpädevuste vahel?

Uuringu disain (1)

Valim

Õpetajad ja õpilased kolmest kohordist: 1) lasteaia koolieelikute rühmast, 2) esimesest ja 3) teisest kooliastmest.

Mida ja kuidas uurime?

1. Vaatleme õpetajate ja õpilaste reaalsel käitumist

õppeprotsessis ja analüüsime õpetamistegevusi erinevatel tasemetel (lasteaed, üldhariduskool) ning erinevate alaskaalade ja komponentide lõikes (õppijate-õpetaja suhtluskoostöö, õpilaste individuaalsuse toetamine, tagasiside tõhusus jmt).

Uuringu disain (2)

2. Testime õpilaste akadeemilisi teadmisi (emakeeles ja matemaatikas), lisaks eksekutiivseid funktsioone.

Enamik hindamisvahendeid töötatakse välja T1.5 tegevustena ja/või kohandatakse eesti keelde. **Eriline tähelepanu on nende psühhomeetriliste omaduste ja valiidsuse analüüsil!**

Väljundid

- 1. Kujuneb tõenduspõhine teadmine sellest**, kas ja kuidas seostub õpetaja tegevus õpilaste akadeemilise teadmiste ja üldpädevustega ning kuidas arvestavad õpetajad õppeprotsessis õpilaste individuaalsust, sh hariduslikke erivajadusi.
- 2. Täpsustub teadmine sellest**, milline on reaalselt õpikeskkonna loomine ja õppeprotsess alus- ja alghariduse astmetes ning milliseid õpetamispraktikaid õpetajad selleks kasutavad. Seda teadmist saab rakendada õppekavade arendamisel ning õpetajate taseme- ja täienduskoolituse parendamisel.
- 3. Töötatakse välja mõõtevahendid** alus- ja alghariduse erinevate astmete õpetajate õppetöö kvaliteedi hindamiseks ning õpilaste teadmiste mõõtmiseks.

Rakenduslik olulisus

1. Anname teaduspõhise põhjenduse **erinevate komponentide tasakaalustamiseks õpetajakoolituses – kvaliteedi tõstmise eesmärgil.**
2. Vaatlusmõõdikut saab rakendada õpetajakoolituse **prakтика tõhustamisel ning õpetajate-õppejõudude praktilise töö analüüsimisel.**
3. Vaatlusmõõdiku lihtsamat versiooni saavad kasutada **tegevõpetajad õppeprotsessis laste arengu toetamiseks** (nt õpilaste üldpädevuste hindamiseks, hariduslike erivajaduste märkamiseks).

Meeskond

Tartu Ülikoolist

Krista Uibu, Anu Palu, Marika Padrik, Airi Niilo, Mairi Männamaa, Triinu Kärbla, Age Salo, Katrin Mägi, Stefi Tomp

Tallinna Ülikoolist

Aino Ugaste

Jyväskylä Ülikoolist

Helena Rasku-Puttonen, Jenni Salminen